

ANDREJ RASPOR / je dr. družbenih ved – upravljalskih ved, uni. dipl. org. dela. Ima več kot 38 let delovnih izkušenj od tega več kot 20 na vodilnih mestih: vodja splošnih poslov in komisije za nadzor stroškov, direktor razvoja kadrov in za strateške projekte, podjetnik, ustanovitelj več start-upov, poslovni svetovalec. Mnenja je, da je treba akademsko delo stalno preizkušati na terenu. Avtor več znanstvenih, strokovnih monografij in uporabnih priročnikov ter raziskovalec ARRS projektov.

Povzetek: Prispevek obravnava primerjavo honorarjev oz. plačil redno zaposlenih in pogodbenih izvajalcev v slovenski visokošolskih institucijah. Ugotovljene so bile velike razlike. Tako je že socialna varnost redno zaposlenih drugačna od pogodbenih. Poleg tega smo pripravili primerjavo COVID dodatkov med tistimi, ki so izvajali predavanja v času COVID ukrepov po pogodbi o zaposlitvi, in tistimi ki so to izvajali po različnih oblikah pogodb o poslovnem sodelovanju. Tudi v tem primeru so bili slednji postavljeni v diskriminatoren položaj. Vsled tega lahko zaključimo da imamo v slovenskem višjem in visokem šolstvu dve kategoriji. Tiste s pogodbami o zaposlitvah, ki imajo vse pravice. In ostale, ki se jim odrekuje že osnovne pravice in so za svoje delo mezžno plačani. Njihovo plačilo izhaja samo zgolj iz naslova izvedbe. Nimajo pa nikakršne druge varnosti.

Ključne besede: predavanja, vaje, plačilo, zaposlitev, pogodbene oblike dela.

AKADEMSKE INSTITUCIJE V SLOVENIJI IN (NE)ENAKOST PLAČIL

Uvod

V slovenskem višjem in visokem šolstvu imamo poleg zaposlenih za nedoločen in določen čas tudi zaposlene s polnim in skrajšanim delovnim časom. Organizacije poleg zaposlenih v delovnem razmerju najemajo tudi storitve zunanjih sodelavcev, ki lahko delajo po različnih oblikah pogodbenega razmerja. Tako imamo v slovenskem višjem in visokošolskem sistemu zelo heterogeno situacije, ki so si glede na določila Zakon o visokem šolstvu (Uradni list RS, št. 32/12 – uradno prečiščeno besedilo, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 109/12, 85/14, 75/16, 61/17 – ZUPŠ, 65/17, 175/20 – ZIUOPDVE, 57/21 – odl. US, 54/22 – ZUPŠ-1 in 100/22 – ZSZUN) podobne in združljive, vendar ustvarjajo neenakosti med izvajalci študijskega programa. Prisotna je namreč organizacijska, pogodbeni in obveznostna velika raznolikost, ki se odraža v procesih dela in predvsem v plačilu za opravljeno (avtorsko) delo. Pri vsem je treba upoštevati, da gre za svobodo akademskega ali avtorskega dela, ki je določenemu krogu visokošolskih učiteljev ali univerzitetnih profesorjev svobodna oblika dela ali svobodna odločitev, ker pri svoji ustvarjalnosti želijo biti bolj nevezani na konkretne ustanove, zavode ali fakultete. Pri vsem pa je treba vzeti v ozir, da nekateri visokošolski učitelji oziroma univerzitetni profesorji, bodisi upokojeanci ali tisti, ki svoj delo združujejo skozi oblike gospodarske ali druge družbe po teh oblikah dela posegajo v delo posameznih zavodov ali ustanov, kajti druge možnosti sploh nimajo. To je ena izmed tematik, ki je obravnavana v tem prispevku.

Naslednja tema, ki je obravnavana v prispevku je področje COVID dodatkov. Tako kot ostale zaposlene je tudi slovenske šolnike COVID-19 presenetil. Vendar pa je bila ena pomembna razlika. Pouk v osnovnem, srednješolskem in visokošolskem sistemu je skoraj nemoteno potekal ves čas. O tega del časa ali pretežno na daljavo. Širitev bolezni COVID-19 v marcu leta 2020 je povzročila, da so številne evropske države morale sprejeti mnogotere ukrepe, s katerimi so skušale bolezen zajeziti. Pomembna je postala socialna distanca, zbiranje večjega števila ljudi ali njihovo zadrževanje v istem prostoru je postalo prepovedano oz. omejeno. To je vplivalo tudi na izvedbo pouka in predavanj, saj so se praviloma povsod vrtci, šole in druge izobraževalne institucije zaprle, pouk oz. predavanja pa so potekala večinoma po oddaljenem dostopu prek interneta [1]. Države so oblikovale različne sheme plačil oz. t. i. COVID dodatkov. Namen tega prispevka je, da analizira kakšnih dodatkov so bili deležni (redno) zaposleni. Poleg tega prispevek obravnava tudi COVID dodatke ostalih skupin samozaposlenih oz. drugih svobodnih oblik dela.

Delovna razmerja in druge oblike dela

Najpogostejša oblika dela je delo na podlagi pogodbe o zaposlitve za nedoločen ali določen čas. Slovenska zakonodaja pozna tudi več posebnih oblik opravljanja dela za enkratna, občasna ali kratkotrajna dela, kot je na primer [2]:

- delo po podjemni pogodbi ali avtorski pogodbi,
- začasno ali občasno delo upokojeancev,
- osebno dopolnilno delo ali kratkotrajno delo ter
- za študente in dijake študentsko delo.

Pridobite lahko tudi poseben status (status kmeta, status samostojnega novinarja, status samozaposlenega v kulturi, status zasebnega raziskovalca), ki vam omogoča samostojno opravljanje določene dejavnosti, ne da bi vam bilo treba ustanoviti podjetje ali vstopiti v delovno razmerje. Skratka možnosti je veliko. Ni pa vsaka oblika primerna za vsako delo.

Pogodba o zaposlitvi

Pogodba o zaposlitvi pomeni sklenitev delovnega razmerja, ki se načeloma sklepa za nedoločen čas. Vendar pa Zakon o delovnih razmerjih v 54. členu določa izjeme, za katere je pogodba lahko sklenjena tudi za določen čas. Pogodba se lahko sklene za polni ali krajši delovni čas od polnega delovnega časa.

Plača je obvezna sestavina vsake pogodbe o zaposlitvi. V pogodbi se mora določiti višina osnovne plače v bruto znesku in druga plačila, ki pripadajo delavcu za opravljanje njegovega dela. Poleg osnovne plače delavcu navadno pripadajo tudi različni dodatki, ki jih delodajalci vse raje vključijo v znesek bruto plače zapisan v pogodbi. Virant dodatke za javni sektor razdeli v tri skupine [3]:

- dodatki, ki so vezani na osebne okoliščine (npr. za delovno dobo),
- dodatki, ki so stalno vezani na delovno mesto (npr. dvojezičnost),
- dodatki, ki se odmerjajo na urno postavko za čas, ko se delo opravlja v posebnih okoliščinah (npr. manj ugodni delovni pogoji).

Za določanje dodatkov za javne uslužbenke pred epidemijo sta ključna dva pravna akta: Zakon o sistemu plač v javnem sektorju in Kolektivna pogodba za javni sektor. Temeljni namen sklepanja kolektivnih pogodb je dopolnitev obstoječe ureditve pravnega položaja delavcev neke kategorije, torej KPJS zakon dodatno razlaga v tistih členih, za katere je to predpisano [4].

Delavec je na podlagi delovnega razmerja vključen v obvezna socialna zavarovanja – pokojninsko in invalidsko zavarovanje, zdravstveno zavarovanje, zavarovanje za starševsko varstvo in zavarovanje za primer brezposelnosti.

V Sloveniji se delovno razmerje načeloma sklepa na podlagi pogodbe o zaposlitvi za nedoločen čas. Lahko pa se sklene tudi za določen čas. Poleg Zakona o delovnih razmerjih (ZDR-1) urejajo področje zaposlovanja še kolektivne pogodbe in splošni akti delodajalca. Plačni sistem javnega sektorja velja za ves javni sektor, ki ga sestavljajo proračunski uporabniki (državni organi in samoupravne lokalne skupnosti, javne agencije, javni skladi, javni zavodi in javni gospodarski zavodi, druge osebe javnega prava, ki so posredni uporabniki državnega proračuna ali proračuna lokalne skupnosti) [5].

Zaposleni v visokem šolstvu so razporejeni v plačilne razrede skladno s Kolektivno pogodeno za javni sektor [6]. Simulacija plač je predstavljena v tabeli 2. Tabela 1 pa prikazuje simulacijo delovne obveznosti povzeto po pravilih Univerze v Ljubljani [7]. Ta pravilnik določa delovno in pedagoško obveznost visokošolskih učiteljev in sodelavcev. Pravilnik določa obseg dela ter oblike dela, ki niso določene z Aktom o oblikah neposredne pedagoške obveznosti na Univerzi v Ljubljani. Enaka ali zelo podobna pravila imajo tudi ostale javne univerze v Sloveniji [8, 9]. Pravilnik se uporablja za načrtovanje izvedbe akreditiranih študijskih programov I. in II. stopnje, za načrtovanje in zaposlovanje oziroma za vključevanje visokošolskih učiteljev in sodelavcev v izvedbo teh študijskih programov ter je podlaga za obračunavanje plač. Pravilnik se uporablja tudi za določanje obsega pedagoškega dela delavcev, zaposlenih na raziskovalnih delovnih mestih v primeru, da imajo ti pedagoški naziv in opravljajo pedagoško delo na študijskih programih I. in II. stopnje.

Iz Tabele 1 so razvidne obveznosti in simulacija le teh glede na povprečni letni fond ur 2080, povprečno število dni dopusta (30), in povprečno število dela praznikov in dela prostih dni (10). Pri tem je potrebno opozoriti, da ostali dodatki (delov posebnih pogojev, dodatek za delovno uspešnost, dodatek za minulo delo in stalnost) niso upoštevani in da so realni letni dohodki posameznika višji.

Tabela 1: Obveznosti

	Povprečna letna obveznost	Letni dopust (30 dni)	Prazniki (10 dni)	Neposredna pedagoška obveznost	Posredna pedagoška obveznost	Skupaj pedagoška obveznost	Ostalo	Skupaj	Razlika do fonda	Razmerje neposredne pedagoške obveznosti znotraj vseh pedagoških obveznosti
Docent - redni	2.080	320	80	180	900	1.080	280	1.760	320	6,0
Predavatelj	2.080	320	80	270	1.080	1.350	90	1.840	240	5,0
Asistent	2.080	320	80	300	900	1.200	90	1.690	390	4,0

Osnovna plača javnega uslužbenca je določena s plačnim razredom na plačni lestvici. Za vsako delovno mesto je določen najnižji in najvišji plačni razred. Simulacija za izbrana delovna mesta je bila izdelana za oba razreda. K temu je bilo prišteto še enkraten strošek regresa (v višini 1.200 EUR bruto), dnevnega nadomestila prehrane (v višini 6,15 EUR), prevoza na delo (v višini 0,22 EUR po km x 50 km), pomnoženega z 15 dnevi na mesec. Pri tem kaže poudariti da je na vsako pedagoško obveznost docenta, izrednega profesorja ali rednega profesorja 5 ur priprav in ostalih obveznosti povezanih s pedagoškim procesom (npr. priprava Syllabus (Učni načrt); Načrt izvedbe predmeta; Priprava spletne učilnice; Podrobna navodila izvedbe posamezne vaje; pisanje Učbenika/Vaje predmeta; Prosojnice; Učni list - terenske vaje; Izpitna pola; Prisotnost na izpitu; Popravilo izpitov; Konzultacija s študenti). Skupaj je torej potrebno upoštevati da je razmerje 1 + 5. To razmerje je pri predavatelju 1 + 4, pri asistentu pa 1 + 3. To razmerje nam daje osnovo da lahko izračunamo simulirano

urno postavko. Simulirana urna postavka nam daje okvir koliko dejansko znaša vrednost izvedene ene polne ure predmeta oz. lahko izračunamo vrednost koliko znaša izvedba celotnega predmeta. Npr. predmet ima 30 ur predavanj, ki jih izvaja predavatelj in 50 ur vaj, ki jih izvaja asistent. Tako morata v enem šolskem letu, da izpolnita poln fond, izvesti 6 predmetov (skupaj pedagoška obveznost).

V tabeli 2 je predstavljena simulacija mesečnih in letnih prihodkov za izbrana pedagoška delovna mesta. Pri simulaciji smo upoštevali regres v višini 1.203,36 bruto. Prevoz za delo za 15 dni po 0,1369 EUR za km (upoštevali smo povprečje 15 km). Nadomestilo za prehrano za 15 dni po 6,6 EUR na dan.

Tako se redna Bruto/Bruto urna postavka asistenta giblje med 10 in 16 EUR. Simulirana (1 ura za izvedbo vaj + 3 ure za pripravo) pa bi znašala med 38 in 64 EUR. Pri docentu je ta med 16 in 21 EUR, simulirana (1 ura za izvedbo predavanj + 5 ur za priprave in druge obveznosti povezane s pedagoškim študijem) pa med 96 in 125 EUR. Pri izrednem profesorju je ta med 18 in 23 EUR, simulirana pa med 108 in 139 EUR. Redni profesor ima med 21 in 27 EUR, simulirana pa med 126 in 161 EUR.

Te simulacije, ki pa zajemajo zgolj pedagoško obveznost (torej brez dodatkov, sorazmernega dela nepedagoških obveznosti, nadomestil, jubilejnih nagrad, ipd., ...) nam bodo kasneje koristile za izvedbo primerjave.

Tabela 2: Simulacija plač

	Plačilni razred		Bruto/Bruto osnova mesec brez regresa		Bruto/Bruto osnova z regresom, prevozom prehrano		Letna Bruto/Bruto osnova z regresom, prevozom prehrano		Urna postavka Bruto/Bruto		Simulirana urna postavka Bruto/Bruto		Urna postavka Bruto/Bruto - z regresom		Simulirana urna postavka Bruto/Bruto - z regresom	
	od	do	od	do	od	do	od	do	od	do	od	do	od	do	od	do
Asistent	30	35	1.666	2.027	1.906	2.267	22.876	27.208	10	12	38	47	11	13	44	52
Asistent z magisterijem	32	37	1.802	2.193	2.042	2.433	24.508	29.193	10	13	41	50	12	14	47	56
Asistent z doktoratom	36	41	2.108	2.565	2.348	2.805	28.181	33.663	12	15	48	59	13	16	54	64
Docent	43	48	2.774	3.376	3.015	3.616	36.174	43.387	16	19	96	116	17	21	104	125
Izredni profesor	46	51	3.121	3.797	3.361	4.037	40.331	48.445	18	22	108	131	19	23	116	139
Redni profesor	50	55	3.651	4.442	3.891	4.682	46.693	56.185	21	26	126	153	22	27	134	161

V naslednji tabeli 3 je predstavljena simulacija, koliko dejansko stane ena izvedba predmeta z vidika pedagoške obveznosti. Za celotno sliko lastne cene predmeta bi morali upoštevali še ostale stroške (režija, prostori, oprema, drugi stroški ...). Vendar ni namen tega. Sami se fokusiramo zgolj v vidik stroška dela pedagoške dejavnosti.

Tabela 3: Simulacija stroška izvedbe predmeta

	Skupaj pedagoška obveznost	Število predmetov	Število ur na predmet	Simulirana urna postavka Bruto/Bruto		Vrednost predmeta		Urna postavka Bruto/Bruto - z regresom		Vrednost predmeta Bruto/Bruto - z regresom	
				od	do	od	do	od	do	od	do
Asistent	1.200	6	200	10	12	1.915	2.330	11	13	2.191	2.606
Asistent z magisterijem	1.350	6	225	10	13	2.330	2.835	12	14	2.641	3.146
Asistent z doktoratom	1.350	6	225	12	15	2.726	3.317	13	16	3.037	3.627
Docent	1.080	6	180	16	19	2.870	3.492	17	21	3.118	3.740
Izredni profesor	1.080	6	180	18	22	3.229	3.928	19	23	3.477	4.176
Redni profesor	1.080	6	180	21	26	3.777	4.595	22	27	4.025	4.844

Ocenjen pedagoški strošek izvedbe enega predmeta tako znaša odvisno od plačnega razreda med 4.785 in 8.471 EUR bruto/bruto. Tu seveda niso zajeti dodatki, ampak zgolj osnova tako, da je dejanski strošek višji. Zanemarjena je tudi bolniška odsotnost in druge nadomestila.

A ker primerjamo v nadaljevanju urne postavke z tistimi, ki izvajajo predavanja po pogodbi, nam je to osnova za primerjavo. Verjamemo, da bomo na naše razmišljanje dobili veliko povratnih informacij, ki nam bodo lahko koristile pri nadaljnjem raziskovanju.

Druge oblike sodelovanja izvajalcev z visokošolskimi zavodi

Ker vsi niso v rednem delovnem razmerju, nekateri pa delajo tudi za več visokošolskih zavodov, so oblike sodelovanja predstavljene v nadaljevanju.

Podjemna pogodba

Slabost podjemne ali avtorske pogodbe je, da avtor in podjemnik nista zavarovana za primer brezposelnosti in za starševsko varstvo. Mora pa naročnik od avtorske in podjemne pogodbe v obveznem zdravstvenem zavarovanju plačati prispevek za zavarovanje za primer poškodbe pri delu in poklicne bolezni, poseben prispevek pa morata plačati tudi avtor in podjemnik. Naročnik mora poleg tega plačati tudi prispevek delodajalca za posebne primere zavarovanja, če niso izpolnjeni pogoji za obvezno zavarovanje po 18. členu ZPIZ-2 oziroma prispevek delodajalca in zavarovanca za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje, če so izpolnjeni pogoji za obvezno zavarovanje po 18. členu ZPIZ-2.

Podjemna pogodba je pogodba, s katero se podjemnik zaveže opraviti določen posel. Podjemna pogodba se sklene za občasna in časovno omejena dela in je urejena v Obligacijskem zakoniku (OZ). Predmet podjemne pogodbe ali pogodbe o delu je lahko:

- izdelava stvari (gre predvsem za storitve proizvodnega obrtništva pa tudi večjih investicijskih ureditev),
- popravilo stvari (obrotniške storitve),
- fizično ali umsko delo.

V praksi lahko podjemna pogodba zajema vse vrste del, ki ne sodijo med avtorska dela. Pri določenih umskih delih podjemna pogodba meji na avtorsko pogodbo, saj ima lahko elemente avtorskega dela in bi bila tako bolj smiselna sklenitev avtorske pogodbe.

a) Kdo lahko sklene podjemno pogodbo?

Podjemno pogodbo lahko sklene fizična oseba z naročnikom, ki je lahko fizična ali pravna oseba. V praksi je lahko to zaposleni, ki pa ne sklene pogodbe s svojim delodajalcem. Lahko pa jo skleneta tudi delodajalec in delavec, ki sta že sklenila pogodbo o zaposlitvi, a le za dela izven opisa rednih delovnih nalog.

Podjemna pogodba se sklene le za določen čas.

Po Zakonu o urejanju trga dela od 1. 1. 2011 podatkov o podjemnih pogodbah ni več potrebno sporočati Zavodu RS za zaposlovanje.

b) Podjemna pogodba ali pogodba o zaposlitvi?

Za delodajalca je navadno bolj ugodno, da z novim delavcem sklene podjemno pogodbo kot pogodbo o zaposlitvi, vendar zakonodaja vsebuje nekatere omejitve.

Delavec ne sme opravljati dela po podjemni pogodbi, če obstajajo elementi delovnega razmerja in če delavec izpolnjuje predpisane pogoje za opravljanje dela po pogodbi o zaposlitvi.

Sodna praksa je dodala še nekatere dodatne kriterije za presojo, ali gre za delovno razmerje ali ne. Za delovno razmerje gre, če je delo sistematizirano kot delovno mesto, če se delo opravlja v delovnem času, ki ga določi delodajalec, če je delo kontinuirano in če se po navodilih lahko primerja z ostalimi delovnimi mesti pri delodajalcu.

c) Davčni vidik podjemne pogodbe

Plačilo iz podjemne pogodbe je dohodek posameznika, ki je obdavčen z dohodnino.

Dohodnina

Akontacija dohodnine od dohodka iz drugega pogodbenega razmerja se izračuna in plača po stopnji 25 % od davčne osnove, ki je dohodek (vključno s povračili stroškov in bonitetami), zmanjšan za normirane strošek v višini 10 % in prispevke za socialno varnost, ki bremenijo prejemnika dohodka.

Od dohodka se obračunajo in plačajo tudi prispevki za socialno varnost v odvisnosti od vključenosti prejemnika dohodka v zavarovanje:

- prispevek za zavarovanje za primer poškodbe pri delu in poklicne bolezni v obveznem zdravstvenem zavarovanju po 5. točki 17. člena ZZVZZ po stopnji 0,53 % od dohodka za opravljeno delo po podjemni pogodbi,
- prispevek prejemnika dohodka za obvezno zdravstveno zavarovanje po 55.a členu ZZVZZ po stopnji 6,36 % od dohodka,
- prispevek prejemnika dohodka za pokojninsko in invalidsko zavarovanje po stopnji 15,50 % in prispevek delodajalca (izplačevalca dohodka) po stopnji 8,85 % od dohodka, če je prejemnik dohodka zavarovanec po 18. členu ZPIZ-2,
- prispevek za posebne primere zavarovanje po 20. členu ZPIZ-2 po stopnji 8,85 % od dohodka, če prejemnik dohodka ni zavarovanec po 18. členu ZPIZ-2.

Od dohodka se obračuna in plača tudi posebni davek na določene prejemke po stopnji 25 %.

Avtorska pogodba

Avtorska pogodba se lahko sklene le za dela, ki so kot avtorska predvidena v Zakonu o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP). Avtorska dela so individualne intelektualne stvaritve s področja književnosti, znanosti in umetnosti, ki so na kakršen koli način izražene, zlasti:

- govornjena dela, kot npr. govori, predavanja,
- pisana dela, kot npr. leposlovna dela, članki, priročniki, študije ter računalniški programi,
- glasbena dela z besedilom ali brez besedila,
- gledališka, gledališko-glasbena in lutkovna dela,
- koreografska in pantomimska dela,
- fotografska dela in dela, narejena po postopku, podobnem fotografiranju;
- avdiovizualna dela,
- likovna dela, kot npr. slike, grafike in kipi,
- arhitekturna dela, kot npr. skice, načrti ter izvedeni objekti s področja arhitekture, urbanizma in krajinske arhitekture,
- dela uporabne umetnosti in industrijskega oblikovanja,
- kartografska dela,
- predstavitve znanstvene, izobraževalne ali tehnične narave (tehnične risbe, načrti, skice, tabele, izvedenska mnenja, plastične predstavitve in druga dela enake narave).
- Vsi ostali predmeti del, ki niso avtorska dela, sodijo na področje podjemnih pogodb.

a) Kdo lahko sklene avtorsko pogodbo?

Avtorsko pogodbo skleneta naročnik in avtor. Naročnik je lahko fizična ali pravna oseba. Avtor je fizična oseba, ki je ustvarila avtorsko delo. Avtor je lahko:

- v rednem delovnem razmerju (razen če pogodba vsebuje konkurenčno klavzulo),
- lastnik pravne osebe,
- samostojni podjetnik,
- nekdo, ki opravlja dela po podjemni pogodbi,
- je redni oziroma izredni študent.
- Glede drugih sestavin avtorske pogodbe se uporabljajo določbe o podjemni pogodbi. Avtorska pogodba je zelo podobna podjemni pogodbi, od nje se loči zgolj po predmetu pogodbe.

Po Zakonu o urejanju trga dela od 1. 1. 2011 podatkov o avtorskih pogodbah ni več treba sporočati Zavodu RS za zaposlovanje.

b) Davčni vidik avtorske pogodbe

Plačilo iz avtorske pogodbe je dohodek posameznika, ki je obdavčen z dohodnino. Višina plačil prispevkov, povezanih z avtorsko pogodbo, je odvisna od tega, ali je avtor že sicer obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovan ali ne.

Dohodnina

Akontacija dohodnina od dohodka iz drugega pogodbenega razmerja se izračuna in plača po stopnji 25 % od davčne osnove, ki je dohodek (vključno s povračili stroškov), zmanjšan za normirane stroške v višini 10 % in prispevke za socialno varnost, ki jih plača avtor.

Od dohodka se obračunajo in plačajo tudi prispevki za socialno varnost v odvisnosti od vključenosti avtorja v zavarovanje:

- prispevek za zavarovanje za primer poškodbe pri delu in poklicne bolezni v obveznem zdravstvenem zavarovanju po 5. točki 17. člena Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (ZZVZZ) po stopnji 0,53 % od dohodka za opravljeno avtorsko delo,
- prispevek avtorja za obvezno zdravstveno zavarovanje po 55.a členu ZZVZZ po stopnji 6,36 % od dohodka,
- prispevek avtorja za pokojninsko in invalidsko zavarovanje po stopnji 15,50 % in prispevek delodajalca (izplačevalca dohodka) po stopnji 8,85 % od dohodka, če je avtor zavarovanec po 18. členu ZPIZ-2,
- prispevek za posebne primere zavarovanje po 20. členu ZPIZ-2 po stopnji 8,85 % od dohodka, če avtor ni zavarovanec po 18. členu ZPIZ-2.

Začasno ali občasno delo

Upokojenci (razen tistih, ki prejema delno starostno ali predčasno pokojnino, delno pa so še delovno aktivni) so upravičeni do opravljanja začasnega ali občasnega dela. Začasno ali občasno delo se opravlja na podlagi pogodbe o opravljanju začasnega ali občasnega dela kot posebnega civilnopravnega pogodbenega razmerja med delodajalcem in upravičencem, ki ima lahko tudi nekatere elemente delovnega razmerja, kot jih določa zakon, ki ureja delovna razmerja. Višina urne postavke in višina dohodka za opravljeno začasno ali občasno delo se usklajujeta z rastjo minimalne plače v Republiki Sloveniji, kot jo določa zakon, ki ureja minimalno plačo

Kratkotrajno delo

Podjetniku lahko na pomoč priskočijo tudi ožji družinski člani. Kratkotrajno delo je urejeno v 17. členu Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno. Za kratkotrajno delo se šteje brezplačno opravljanje dela v mikro družbi z najmanj enim in največ 10 zaposlenimi ali pri samozaposleni osebi z največ 10 zaposlenimi, pri čemer morajo biti izpolnjeni še drugi zakonsko določeni pogoji. Kratkotrajno delo lahko kot brezplačno delo opravljajo le osebe, določene v 17. členu ZPDZC-1 in z njimi ni potrebno sklepati pogodbe.

Samostojni podjetnik

Samostojni podjetnik je fizična oseba, ki na trgu samostojno opravlja pridobitno dejavnost v okviru organiziranega podjetja. Kot gospodarski subjekt je neomejeno odgovoren z vsem svojim premoženjem. Pomembno je opozoriti, če obstajajo elementi delovnega razmerja in če delavec izpolnjuje predpisane pogoje za opravljanje dela po pogodbi o zaposlitvi, se dela preko s. p.-ja ne sme opravljati, ampak se s kandidatom sklence pogodba o zaposlitvi!

Popoldanski s.p.

Je poseben tip samostojnega podjetnika. Tak podjetnik opravlja dejavnost kot postranski poklic in v obvezno socialno zavarovanje ni vključen na podlagi opravljanja dejavnosti, temveč na drugi podlagi (praviloma na podlagi delovnega razmerja). Potrebna je pozornost na morebitne konkurenčne prepovedi, ki so navedene v pogodbi o zaposlitvi.

Gospodarske družbe (d. n. o. in d.o. o.)

Po zakonu o gospodarskih družbah – ZGD-1 je gospodarska družba pravna oseba, ki na trgu samostojno opravlja pridobitno dejavnost. Gospodarske družbe se delijo na osebne in kapitalske družbe.

Družba z neomejeno odgovornostjo (d. n. o.) je osebna družba dveh ali več oseb, ki odgovarjajo za obveznosti družbe z vsem svojim premoženjem. Družba z neomejeno odgovornostjo se ustanovi z družbeno pogodbo. Za ustanovitev ni predpisan osnovni kapital.

Družba z omejeno odgovornostjo (D. O. O.) je kapitalska družba, ki jo ustanovi najmanj ena pravna ali fizična oseba, ki v družbo vloži svoja sredstva. Družbeniki odgovarjajo za obveznosti družbe le z vloženi sredstvi. Potreben je osnovni vložek najmanj v višini 7.500 EUR, ki je lahko denaren ali stvaren.

Plačila zunanjih izvajalcev pedagoške dejavnosti

Ne glede na obliko sodelovanja so izvajalci plačani skladno s pogodbo, ki jo sklenejo z visokošolskim zavodom. V grobem so se razvili naslednji sistemi:

- Pavšalno plačilo (plačilo zajema celotno ali delno izvedbo predmeta ali vaj).
- Plačilo na uro brez dodatno plačanih kategorij.
- Podrobno razčlenjeno plačilo.
- Kombinacija oblik plačila.

Poleg tega je potrebno podrobneje vzeti v obzir še:

- Povračilo stroškov (prevoz, materialni stroški) in
- plačilo DDV.

Pavšalno plačilo

Pavšalno plačilo zajema celotno ali delno izvedbo predmeta ali vaj brez dodatnega spremljanja posameznih aktivnosti (predstavljene v bolj podrobno razčlenjeno plačilo). Pavšalno plačilo se med strankama običajno dogovori v primeru dolgoročnejšega sodelovanja, kadar je pričakovani obseg storitev ali del, ki naj bi jih zavezanec opravil, bodisi zelo kompleksen bodisi v časovnem oziru nestabilen (včasih je treba opraviti več, včasih manj). Z dogovorom o pavšalu se stranki želita izogniti temu, da bi sproti dokumentirali, dokazovali in obračunavali izvedbo posameznih storitev, ali jih celo drobili na posamične sestavne dele. Dogovor o pavšalu torej pomeni, da stranki ni treba niti trditi niti dokazovati konkretnih storitev in opravil, ki jih je opravila v okviru s strani stranke priznanih storitev pri sodelovanju pri vodenju

izobraževalnega procesa in tehnično-tehnološki podpori ter komercialni spremljavi, ker je namen v pogodbi dogovorjenega pavšala prav v tem, da stranki konkretnega obsega in vrste dela in storitev ni treba dokazovati.

Seveda pavšalno plačilo ne pripada pogodbeniku, ki del oz. storitev ni opravil. Vendar pa takšen dogovor (plačilo po pavšalu) terja od zavezanca za plačilo pavšala posebno previdnost in skrb pri nadzoru nad upravičencem. V primeru, če upravičenec do pavšala svojih obveznosti ne izpolnjuje, mora nemudoma odreagirati in zahtevati izpolnitev pogodbe.

Plačilo na uro brez dodatno plačanih kategorij

Velika večina predavateljev, ki opravljala izobraževanja je plačana po urni postavki. Ta se določi v pogodbi. Obračun se lahko izvaja mesečno po opravljenih urah (v primeru da predmet traja več mesecev) ali po zaključku izpitov.

Podrobno razčlenjeno plačilo

V nekaterih šolah se odločajo za podrobno razčlenitev, ki se lahko plača, ko do dogodka pride:

- Priprava Syllabus (Učni načrt) oz. njegova dopolnitev;
- Priprava Načrta izvedbe predmeta oz. njegova dopolnitev;
- Priprava spletne učilnice oz. dopolnitev;
- Priprava podrobnih navodil izvedbe posamezne vaje;
- Izdelava Učbenika in Vaj za predmet (knjige);
- Priprava prosojnic;
- Priprava Učnih listov za terenske vaje;
- Izvedba Predavanja;
- Izvedba Vaj;
- Priprava Izpitne pole;
- Prisotnost (nadzor) izpita;
- Popravilo izpitov oz. ocenjevanje po izpitu;
- Prevod posameznega gradiva v drugi jezik (angleški zaradi Erasmus študentov) ali drug jezik v kolikor so predavanja na več trgih (hrvaški, srbski, italijanski, ipd.),
- mentorstvo študentom na tekmovanjih;
- sodelovanje pri promocijskih aktivnosti šole.

Kombinacija oblik plačila

Seveda so lahko oblike plačil tudi kombinirane. Tako je lahko pavšalno plačilo za predavanja in vaje. Posebej se pa plača ostale kategorije.

Povračilo stroškov

V nekaterih primerih izvajalci prejmejo tudi povračilo stroškov za prevoz na delo (od 0,14 do 0,36 EUR po km). Priznajo se jim lahko tudi materialni stroški (papir, kartuše, telefon, ipd.), kot tudi za delo od doma (predavanja v spletni učilnici).

DDV

Z DDV se obdavčuje dodana vrednost. DDV je ena izmed oblik prometnega davka, s katerim se obdavčujejo blago in storitve v vseh fazah prometa, od proizvajalca, trgovca, do končnega potrošnika. Gre za potrošno obliko davka na dodano vrednost, s katerim se obdavčujejo blago in storitve v vseh fazah menjave. Davčni zavezanec načeloma DDV obračunava in plačuje od vsake dobave blaga ali storitev oziroma od transakcij, ki se po DDV zakonodaji obravnavajo kot dobave blaga ali storitev, razen od nekaterih, točno določenih transakcij, ki so oproščene plačila DDV.

DDV kot strošek podjetja se izkazuje v različnih situacijah, ki so v povezavi s statusom podjetja (zavezanec ali nezavezanec za DDV namene) ali s posamezno nabavo blaga ali storitve. Podjetja in podjetniki, ki niso identificirana za namene DDV, s pravico do odbitka vstopnega DDV, ob vsaki nabavi plačajo DDV prodajalcu, in ta znesek povišuje nabavno vrednost blaga oziroma ceno storitve. Zavezancem, identificiranim za namene DDV pa se DDV pojavi kot strošek podjetja data. Dejstvo pa je da v kolikor je izvajalec zavezanec za DDV mora DDV obračunati v svojo škodo. Ta neodbitni DDV je dodatna obremenitev izvajalca. Posledično se za znesek DDV zmanjša tudi dobiček podjetja.

Podjetja in podjetniki, ki niso identificirani za namene DDV, ki jim omogoča pravico do odbitka (vračila) plačanega DDV ob nabavah blaga in storitev, in prejema račune od prodajalcev, zavezancev, morajo plačati DDV in ob tem se izkaže DDV kot strošek podjetja. Tudi tistim malim davčnim zavezancem, ki so identificirani za tako imenovane atipične namene DDV (izvajanje storitev za naročnika v drugi državi članici EU), ob nabavah plačan davek predstavlja DDV kot strošek podjetja.

Tako izvajalci izstavijo račun po ceniku za opravljeno delo. Tam so navedeni BRUTO zneski pedagoških storitev. Tolmačenje izobraževalnih ustanov je, da si po 8. točki 42.člena ZDDV si ne smejo odbijati DDV, ker gre za nepridobitno dejavnost. Vsled tega mora izvajalec plačati DDV.

V kolikor pogledamo primer:

Faktura znaša 1.000 EUR; z DDV-jem 1.220 EUR.

Ker pa si mora ta DDV odbiti, znaša neto izstavljen faktura 819,67 EUR.

Simulacija plačil pogodbenih izvajalcev

V spodnji tabeli 4 predstavljamo simulacijo prihodkov pogodbenih izvajalcev. Uporabljeni podatki za pavšalne in urne postavke na različnih stopnjah so bile zbrane na podlagi lastnih izkušenj in intervjujev s predavatelji v Sloveniji. Dopuščeno je da je razpon plačil tudi višji, saj ni nujno da smo v simulacijo zajeli najnižje in najvišje zneske. Ne razpolagamo namreč z vsemi podatki.

Tabela 4: Simulacija prihodkov za eno izvedbo

	Višje šole			Visoke šole		
	Pavšal	Najnižja urna postavka	Najvišja urna postavka	Pavšal	Najnižja urna postavka	Najvišja urna postavka
Predavanja (EUR)		32	45		40	90
Vaje (EUR)		14	28		20	45
Ure predavanja		30	30		30	30
Ure vaje		50	50		50	50
Predavanja (EUR)	700	960	1.350	1.000	1.200	2.700
Vaje (EUR)	300	700	1.400	500	1.000	2.250
Skupaj (EUR)	1.000	1.660	2.750	1.500	2.200	4.950

Poleg tega je potrebno opozoriti, da se predavanja in vaje na izrednem študiju ne izvajajo v polnem obsegu ur, ampak se izvajajo v omejenem (1/3) obsegu [10]. To v praksi pomeni samo 1/3 plačilo, pri tem pa obseg ostalih obveznosti (priprava, konzultacije, preverjanje znanja) ostajajo enaki. Pred leti je bilo ugotovljeno, da je anomalij toliko in trajajo že tako dolgo, da so se ljudje navadili delati po takšnem sistemu [11]. Primerjava (Tabela 3 in tabela 4) pokaže da je strošek izvedbe z zunanjimi izvajalci skoraj polovico nižji kot če bi imeli resno zaposlene s polno izvedbo. Pri tem smo upoštevali samo direktne stroške.

COVID-dodatek

Države članice EU so marca za zajezitev širjenja virusa sprejele nujne ukrepe za zaščito zdravja in s tem močno omejile javno življenje. V več državah so bile sprejete stroge omejitve glede gibanja izven bivališča, zaprle so se vse izobraževalne ustanove, muzeji, arhivi, knjižnice, turistične znamenitosti in namestitve ter športni objekti, odpovedani so bili vsi javni dogodki [12].

V času epidemije se je zakonodaja večkrat spremenila. Na začetku so bili javni uslužbenci na podlagi 11. točke 39. člena KPJS upravičeni do dodatka za delo v rizičnih razmerah. Kasneje so bili novi interventni zakoni predstavljeni v sklopu protikoronskih paketov, ki so zagotavljali pomoč državljanom na različnih področjih. Med drugim so bili javnim uslužbencem dodeljeni novi dodatki, povezani z epidemijo. Prvi tak zakon je bil ZIUZEOP, ki je predvidel nov dodatek za nevarnost in posebne obremenitve. Nov interventni zakon konec oktobra 2020 je bil Zakon o začasnih ukrepih za omilitev in odpravo posledic COVID-19. Le-ta je zagotovil dodatek za uslužbenca, ki so bili začasno razporejeni na drugo delovno mesto zaradi epidemije ter uvedel nov dodatek za neposredno delo z uporabniki, okuženimi s COVID-19 oziroma za delo v tako imenovanih sivih in rdečih conah. Mesec kasneje je ZIUOPDVE uvedel še dodatek za rizične razmere za direktorje na področju zdravstva in socialnega varstva in zagotovil sredstva za izplačilo dodatka za delo v rizičnih razmerah za vse javne uslužbenca. Konec leta 2020 je začel veljati ZIUOPDVE, ki je dodatno določil dodatek za nevarnost in posebne obremenitve za plačno podskupino J. Zadnji tak zakon je bil Zakon o nujnih ukrepih na področju zdravstva, ki je uvedel dodatek za funkcionarje plačne podskupine A5, kamor spadajo župani in podžupani.

Redno zaposleni pedagoški delavci

Zaradi COVID-19 smo bili priča zaprtju izobraževalnih ustanov [13]. Ukrepi v vzgojno-izobraževalnih ustanovah: s 16. marcem 2020 so se zaprle vse vzgojno-izobraževalne ustanove v Sloveniji. Prepovedano je bilo tudi organizirano skupinsko varstvo otrok, šole so začele s poukom na daljavo. Do maja 2022 so se izmenjavali režimi. Od popolnega izobraževanja na daljavo, do hibridnega in izobraževanja v učilnicah. Tisti predavatelji, ki so bili zaposleni so dobili ustrezno opremo za delo. Prav tako jim je pripadalo tudi nadomestilo za stroške.

Obstajali so naslednji dodatki povezani z epidemijo COVID-19:

- nevarnost in posebne obremenitve,
- začasno razporeditev oziroma premestitev,
- neposredno delo s pacienti oziroma uporabniki, obolelimi za COVID-19,
- delo v rizičnih razmerah direktorjev v dejavnosti zdravstva in socialnega varstva,
- nevarnost in posebne obremenitve v času epidemije za javne uslužbenke plačne skupine J v dejavnosti zdravstva in socialnega varstva.
- za nevarnost in posebne obremenitve v času epidemije,
- za nevarnost in posebne obremenitve v času epidemije COVID-19 – župani, podžupani, direktorji občinskih uprav in načelniki upravnih enot,
- za nevarnost in posebne obremenitve v času epidemije javnim uslužbencem na delovnih mestih plačne skupine J v dejavnosti zdravstva in socialnega varstva,
- zaradi začasne razporeditve oziroma premestitev,
- za neposredno delo s pacienti oziroma uporabniki, obolelimi za COVID-19,
- za delo v rizičnih razmerah,
- za delo v rizičnih razmerah direktorjem v dejavnosti vzgoje in izobraževanja, visokega šolstva in v raziskovalni dejavnosti in ravnateljem vrtcev, šol in zavodov za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov, ustanovljenih za delo z otroki s čustvenimi in vedenjskimi motnjami,
- in za delo v rizičnih razmerah direktorjev v dejavnosti zdravstva in socialnega varstva.

Pedagoški delavci, kot samostojni podjetniki

Pogodbeniki so bili do COVID pomoči upravičeni glede na njihovo naravo dela. Tako je vlada sprejela nekaj ukrepov:

- Ukrep odloga plačila prispevkov za socialno varnost.
- Ukrep odloga oddaje davčnega obračuna.
- Ukrep izredne pomoči v obliki mesečnega temeljnega dohodka.
- Ukrep oprostitve plačila prispevkov za socialno varnost.

Država je s sprejetjem ZIU PPP samozaposlenim omogočila ukrep odloga plačila prispevkov za socialno varnost. Upravičenci do odloga so bili samozaposleni, ki so opravljali poljubno storitveno dejavnost in so bili na podlagi opravljanja te dejavnosti vključeni v obvezno zavarovanje ter niso imeli drugih zaposlenih. Samozaposleni, ki niso bili vpisani v poslovni register ali drugo evidenco, oziroma so imeli nepravilne denarne obveznosti ali pa so prenehali z opravljanjem dejavnosti, do tega ukrepa niso bili upravičeni (12. člen ZIU PPP). Ta ukrep so lahko upravičenci koristili za prispevke, ki so v plačilo zapadli v mesecih aprila, maja in junija 2020, s podaljšanim plačilnim rokom do 31. marca 2022 (13. člen ZIU PPP).

Rok oddaje davčnega obračuna se je zaradi epidemije COVID-19 podaljšal do 31. maja 2020 (prvi odstavek 3. člena ZIUJP), isti rok oddaje pa je bil določen tudi za priglasitev ugotavljanja davčne osnove z upoštevanjem normiranih odhodkov (4. člen ZIUJP).

Ker je finančna sposobnost in likvidnost samozaposlenih med epidemijo COVID-19 močno upadla, je ZIUZEOP vseboval ukrep izredne pomoči v obliki mesečnega temeljnega dohodka. Upravičenci do mesečnega temeljnega dohodka so bili samozaposleni, ki so 11. aprila 2020, ko je v veljavo vstopil ZIUZEOP opravljali poljubno dejavnost (34. člen ZIUZEOP) in so bili zaradi opravljanja te dejavnosti na podlagi 15. člena ZPIZ-2 vključeni tudi v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje (9. člen ZIUZEOP-A). Upravičenci, ki so svojo dejavnost opravljali vsaj od 13. marca 2020, so bili upravičeni do izredne mesečne denarne pomoči, ki je znašala 350 eurov za mesec marec in 700 EUR za meseca april in maj 2020. Oseba, ki je imela na dan uveljavitve tega zakona nepravilne finančne obveznosti pa je bila do mesečnega temeljnega dohodka neupravičena (34. člen ZIUZEOP). Upravičenec je moral za izplačilo predložiti izjavo, v kateri je jamčil, da zaradi epidemije COVID-19 ni mogel opravljati svoje dejavnosti, oziroma je le to opravljal v zmanjšanem obsegu (prvi odstavek 35. člena ZIUZEOP). Zmanjšan obseg opravljanja dela je pomenil vsaj 25 % znižanje marčevskih prihodkov glede na mesec poprej ali vsaj 50 %

znižanje aprilskih in majskih prihodkov v razmerju z prihodki iz meseca februarja 2020, izjavo za dodelitev tega dohodka pa je moral upravičenec v breme FURS predložiti na spletnem portalu eDavki do 31. maja 2020. Upravičenci, ki so izjavo vložili do 18. aprila 2020, so finančni dohodek prejeli 25. aprila 2020. Oseba, ki je izjavo oddala med 19. in 30. aprilom 2020, je finančna sredstva prejela do 10. maja 2020, samozaposleni, ki so izpolnili izjavo v mesecu maju, pa so finančna sredstva prejeli 10. junija 2020 (35. člen ZIUZEOP).

Drugi večji ukrep v ZIUZEOP je bil oprostitev plačila prispevkov za samozaposlene, verske uslužbence, družbenike in kmete. Do oprostitve plačila prispevkov za mesec april in maj 2020 so bili upravičeni samozaposleni in kmetje, ki so bili na dan uveljavitve tega zakona, 11. aprila 2020, na podlagi prvega odstavka 15. in 16. člena ZPIZ-2 ter 17. člena in petega odstavka 25. člena ZPIZ-2, vključeni v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje ter verski uslužbenci cerkva po šestem odstavku 19. člena ZPIZ-2. Do koriščenja tega ukrepa niso bili upravičeni samozaposleni, kmetje oziroma verski uslužbenci, ki do 11. aprila 2020 niso bili vključeni v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje skladno s ZPIZ-2, oziroma če so imeli na dan oddane vloge neopornane finančne obveznosti. Upravičenci do oprostitve plačila prispevkov so morali za koriščenje ukrepa predložiti izjavo, s katero so jamčili, da zaradi epidemije COVID-19 niso morali opravljati svoje storitve, oziroma so jo opravljali v zmanjšanem obsegu (38. člen ZIUZEOP). Če je upravičenec želel koristiti ukrep oprostitve plačila prispevkov za mesec marec in april 2020, je moral izjavo oddati na spletnem portalu eDavki do 30. aprila 2020, v primeru koriščenja oprostitve plačila majskih prispevkov pa je moral izjavo predložiti do 31. maja 2020.

Pedagoški delavci, kot redno zaposleni v svojih svetovalnih podjetjih

V kolikor nekdo izvaja predavanja v okviru d. o. o. in ima redno zaposlitev je lahko koristil določene bonitete, če je lahko uveljavljal ukrepe. Redno zaposleni so imeli možnost čakanja na delo ali subvencioniranega skrajšanega delovnega časa. Ta ukrep je veljal različna obdobja od marca 2020 dalje. Vsekakor ni bilo možno koristiti ukrepa popolnega čakanja v kolikor so se predavanja izvajala. V tem primeru so bili ti izvajalci podobno kot samostojni podjetniki prikrajšani, saj niso bili upravičeni do COVID dodatkov.

Primerjava COVID ukrepov med obravnavanimi skupinami

Obravnavane skupine niso bile enotno obravnavane. Redno zaposleni so bili v primerjavi z ostalimi privilegirani. Samostojni podjetniki so lahko koristili COVID dodatke, v kolikor so dokazali upravičenost. Posebnost, ki je bila je ta da so nobene izmed naštetih pomoči niso bili upravičeni tisti, ki so bili pri enem delodajalcu zaposleni le del časa. Ti so bili iz ukrepov popolnoma izzeti.

Zaključek

Že pred leti je bilo raziskano in objavljeno, da v slovenskem visokem šolstvu obstaja velika neenakost [11]. Poleg tega pa si redno zaposleni izplačujejo velika izplačila iz naslova avtorskih honorarjev [14]. Tretji večji problem je to da mlajši zaposleni delajo za starejše kolege. Tako delajo vse (docent, profesor), toda plačani so kot asistent z doktoratom [11]. Zaposleni na visokošolskih organizacijah (fakultetah), desetletja ostajajo zaposleni za določen čas. Na neenakost plačil je že opozoril Srečo Zakrajšek. Njegovo stališče je »Predavatelji in mentorji naj delajo po pogodbah in z izobraževalnim procesom zaslužijo toliko, kot poučujejo, preostali čas pa lahko namenijo za drugo delo. Tako bi lahko izobraževalna ustanova vsako leto preverjala njihovo delo in na trgu izbirala najboljše. Sistem bo najbolj čist, ko bodo vsi predavatelji imeli svoj s. p. kot samostojni predavatelji ali pa bodo zaposleni v gospodarstvu ali v institucijah in bodo z visokoškolskimi ustanovami sklepali pogodbe o izvedbi predavanj, vaj, mentorstev, praktičnega dela.

Cene predavateljev in mentorjev se gibljejo od 40 do 120 EUR bruto na uro. Vsako delo je mogoče natančno ovrednotiti. Bojazni, da bi kdo ostal brez dela, ni. Vsi sposobni predavatelji imajo dovolj in preveč dela, tisti, ki na trgu niso uspešni, pa niti v izobraževalnih ustanovah nimajo kaj iskati« [11]. Dejansko so vsi ki delajo na privatnih fakultetah v takem položaju. Nimajo ustrezne varnosti (pogodba se sklepa za obdobje enega leta), ki bi jim garantirala večletno izvedbo. Zato tudi ne vlagajo v predmet (novi učbeniki, vaje, ...). Izjema so le tiste fakultete, ki pripravo gradiva dodatno honorirajo.

Naša raziskava, ki ima zagotovo veliko pomanjkljivosti saj vseh podatkov nismo uspeli pridobiti, je pokazala na veliko razliko med redno zaposlenimi in pogodbeniki. Tako so redno zaposleni, posebej tisti starejši v višjih nazivih, izrazito privilegirani napram ostalim. Pri tem se sploh nismo dotaknili tega, da morajo ti raziskovati v svojem prostem času, da bi ohranili oz. napredovali v višji naziv. Redno zaposleni lahko raziskujejo v okviru delovnega časa, sploh, v kolikor so na projektih in lahko rezultate projekta uporabijo za svoje objave. Pokazala se je velika neenakost glede obsega dela, plačila in pri COVID dodatkih.

Verjamem, da bo lahko ugotovitve sprožile določene odzive, ampak to je tudi njen namen. Prikazani zneski izhajajo iz javno dostopnih podatkov. Simulacije se nahajajo pri avtorjih in so v primeru, da bi kdo želel vpogled, tudi dosegljive. Izračuni pa, kot rečeno, prikazujejo subjektiven pogled, saj podrobnih raziskav ni. Delani so bili v dobri veri in na temelju lastnih izkušenj, ter da se je zato potrebno zavedati,

da gre za subjektivno videnje. Vsekakor pa bi želeli spodbuditi pozitivne spremembe in bom kot avtor vesel vsakega konstruktivnega odziva. Da pa bi podrobneje raziskali stanje bo v letu 2023 izvedena podrobna raziskava med pedagoškimi delavci. Cilj raziskave bo zbrati vse dobre in slabe prakse v enem poročilu. Vsekakor s ciljem izboljšanja kakovosti višjega in visokega šolstva in enakopravne obravnave vseh deležnikov v pedagoškem procesu.

Viri, literatura in opombe:

1. Križaj M, Đogić MP, Eror A (2021) Šolanje v času COVID-19. Ljubljana
2. (2022) Oblike dela. In: SPOT. <https://spot.gov.si/si/poslovanje/zaposlovanje-in-delovno-razmerje/oblike-dela/>. Accessed 14 mar 2023
3. Virant G (2009) Javna uprava . 286
4. Vodovnik Z (2013) Normativni temelji delovnih in socialnih razmerij . 2 zv. (201; 185)
5. Uradni list RS (2009) Zakon o sistemu plač v javnem sektorju (ZSPJS).
6. Uradni list RS (2008) Kolektivna pogodba za javni sektor (KPJS).
7. Univerza v Ljubljani (2021) Pravilnik o delovni in pedagoški obveznosti visokošolskih učiteljev in sodelavcev Univerze v Ljubljani.
8. Univerza v Mariboru Akt o oblikah neposredne pedagoške obveznosti.
9. Univerza na Primorskem (2004) Akt o oblikah neposredne pedagoške obveznosti na Univerzi na Primorskem.
10. (2018) Pravilnik o izrednem študiju na 1. in 2. stopnji. In: Filoz. Fak. Univerze v Ljubljani. http://arhivffweb2020.ff.uni-lj.si/studij/Diplomski_studij_1_stopnja/Pravilniki_merila/Pravilnik_o_izrednem_studiju_na_1_2_stopnji. Accessed 15 mar 2023
11. Merljak S (2015) Molčijo, ker se bojijo, da bodo ostali brez pogodbe. In: Delo.si. <https://old.delo.si/znanje/izobrazevanje/molcijo-ker-se-bojijo-da-bodo-ostali-brez-pogodbe.html>. Accessed 14 mar 2023
12. Zobavnik I, Pristavec Đogić M, Križaj M, Blažič J (2021) Ukrepi za preprečevanje širjenja okužb s COVID - 19. Ljubljana
13. (2023) Spremljamo covidne ukrepe. In: IUS-INFO. <https://www.iusinfo.si/medijsko-sredisce/v-srediscu/259417>. Accessed 14 mar 2023
14. Anuška D, Čakarić M (2015) Supervizor razkriva: ministrici od leta 2004 kapnilo 636.000 evrov avtorskih honorarjev. In: Delo.si. <https://old.delo.si/novice/slovenija/porocilo-kpk.html>. Accessed 15 mar 2023